

Hâkimler ve Savcılar Kurulu Birinci Dairesinin Kararı

Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanlığından:

Karar Tarihi : 13.07.2021

Karar No : 597

22.05.1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunu'nda düzenlenen askerî suçlara ilişkin açılacak davalara bakacak mahkemeler nezdinde ihtisas mahkemelerinin belirlenmesi hususu görüşülerek;

29.06.2006 tarihli ve 5530 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile birlikte barış döneminde sivil kişilerin, bakaya ve yoklama kaçağı suçları açısından askeri mahkemelerde yargılanmalarına son verilerek adli yargıda yargılanmalarına başlanılmıştır.

21.01.2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 17. maddesinin (E) fıkrası hükmü uyarınca, faaliyetlerine son verilerek kaldırılmasına karar verilen askeri mahkemelerin dosyalarına hangi mahkemeler tarafından bakılacağı hususunda Kurulumuzun Birinci Dairesinin 31.05.2017 tarihli ve 831 sayılı kararı ile ihtisas mahkemeleri belirlenmiştir.

24.06.2021 tarihli ve 7329 sayılı Askerî Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'a eklenen Ek 19. maddesinde, "*Askeri suçlara ilişkin dava ve işler, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan asliye ve ağır ceza mahkemelerinde ya da askeri birlik ve personel yoğunluğunun gerektirmesi hâlinde Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenen ilçelerde kurulu bulunan asliye veya ağır ceza mahkemelerinde görülür. İlçede görülmesine karar verildiği takdirde ilçenin yargı çevresi de aynı usulle belirlenir.*" hükmü, yine aynı Kanun ile eklenen geçici 3. maddesinde, "*Bu Kanun uyarınca askerî suçlara bakmak amacıyla il ve ilçelerde belirlenecek mahkemeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde belirlenir. Belirleme tarihi itibarıyla kovuşturma evresine geçilmiş askerî suçlara ilişkin dava dosyaları, belirlenen bu mahkemelere devredilmez, kesinleşinceye kadar açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.*" hükmü yer almaktadır. Bu çerçevede, askeri suçlara ilişkin dava ve işlerin, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu **ilin adıyla anılan asliye ve ağır ceza mahkemelerinde** görüleceği ve ihtisas mahkemelerinin belirlenmesi gerektiği düzenlenmiştir.

26.09.2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 9. maddesinin beşinci fıkrası hükmüyle, ceza mahkemelerinde ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak daireler arasındaki iş dağılımının Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebileceği düzenlenmiştir.

Kurulumuz Birinci Dairesinin 12.02.2015 tarihli ve 224 sayılı kararıyla, 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Kanun'un İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar (318, 319, 323, 324, 325 ve 332. maddeler hariç), örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imal ve ticareti suçu ile 3713 sayılı Kanun kapsamına giren suçlar bakımından ihtisas mahkemeleri belirlenmiştir. 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunu'nun Birinci Kısım Üçüncü Bap Birinci Faslında düzenlenen ve ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçların niteliği dikkate alınarak bu suçlar yönünden mezkûr karara uygun olacak şekilde ihtisas mahkemelerinin belirlenmesi yoluna gidilmiştir.

7329 sayılı Kanun'un amacına uygun olarak, askeri suçlara ilişkin dava ve işlerde görevli ve yetkili mahkemeler arasından iş dağılımı esasına göre o ilin mülki sınırlarını kapsayacak şekilde **il merkezlerinde** ihtisas mahkemelerinin belirlenmesinin bu suçlar yönünden kararların daha etkin ve verimli bir şekilde alınması ve uzmanlaşmanın sağlanması, bir kısım mahallerde iş yoğunluğu ve dosya sayıları dikkate alınarak birden fazla dairenin ihtisas mahkemesi olarak belirlenmesinin faydalı olacağı değerlendirilmiştir.

Bu itibarla:

1) Hâkimler ve Savcılar Kurulu Birinci Dairesinin mezkûr konuya ilişkin olarak alınan 31.05.2017 tarihli ve 831 sayılı ihtisaslaşmaya yönelik kararının **kaldırılmasına**,

2) 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunu'nda düzenlenen ve ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlar yönünden,

a) Birinci Kısım Üçüncü Bap Birinci Faslında düzenlenen suçlara ilişkin açılacak davalara, ağır ceza mahkemesinin tek dairesinin bulunduğu **il merkezlerinde** bu mahkemenin, birden fazla dairesinin bulunduğu **il merkezlerinde** 2 numaralı ağır ceza mahkemesinin; Diyarbakır'da 4 ve 5 numaralı, İstanbul'da ise 13 ve 14 numaralı ağır ceza mahkemelerinin,

b) Birinci Kısım Üçüncü Bap Birinci Faslında düzenlenen suçlar **dışında kalan** diğer suçlara ilişkin açılacak davalara, ağır ceza mahkemesinin tek dairesinin bulunduğu **il**

merkezlerinde bu mahkemenin, birden fazla dairesinin bulunduğu il merkezlerinde 1 numaralı ağır ceza mahkemesinin,

3) 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunu'nda düzenlenen ve asliye ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlar yönünden açılacak davalara, asliye ceza mahkemesinin tek dairesinin bulunduğu **il merkezlerinde** bu mahkemenin, iki dairesinin bulunduğu **il merkezlerinde** 2 numaralı asliye ceza mahkemesinin, ikiden fazla dairesinin bulunduğu **il merkezlerinde** 3 numaralı asliye ceza mahkemesinin; Ankara'da ise 3, 51 ve 52 numaralı asliye ceza mahkemelerinin,

Bakmasına, 5235 sayılı Kanun'un 9. maddesinin beşinci fıkrası ve 7329 sayılı Kanun'un geçici 3. maddesi uyarınca, belirleme tarihi itibarıyla kovuşturma evresine geçilmiş askerî suçlara ilişkin dava dosyalarının belirlenen bu mahkemelere **devredilmemesine**, kesinleşinceye kadar açıldıkları mahkemelerde görülmeye **devam olunmasına**, Kurulumuzun 31.05.2017 tarihli ve 831 sayılı kararı ile devredilmiş olan **arşiv dosyalarının bu mahkemelerde kalmaya devam etmesine**, iş bu kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren uygulanarak **yeni açılacak davaların** mezkûr mahkemelere tevzi edilmesine,

Karar verildi.